

I. EDITORIAL

CU PRIVIRE LA IMPERFECCIUNILE DE REGLEMENTARE A ACTULUI PROCESUAL DE ÎNCEPERE A URMĂRIIRII PENALE IN REM ȘI IN PERSONAM ȘI LA EFECTELE ACESTEI IMPERFECCIUNI ÎN PROCESUL PENAL

De Ioan Griga

Acest demers își propune să analizeze dacă și în ce măsură soluția legislativă adoptată de Noul Cod de procedură penală prev. de art. 305 alin. (1) și (3), reușește să asigure respectarea dreptului la apărare și celelalte garanții procesuale ale viitorului suspect, în intervalul dintre momentul procesual al începerii urmăririi penale *in rem* și momentul procesual al continuării urmăririi penale *in personam*.

Potrivit art. 1 alin. (2) din NCPP normele de procedură penală urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și ale celorlalți participanți în procesul penal, astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale UE, ale celorlalte reglementări ale UE în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.

Acest demers juridic aduce spre analiză dacă și în ce măsură soluția legislativă adoptată de Noul Cod de procedură penală prin textele art. 305 alin. (1) și (3) asigură, în practică, respectarea dreptului la apărare și celelalte garanții procesuale ale suspectului, persoană fizică sau juridică, în intervalul dintre momentul procesual al începerii urmăririi penale *in rem* și momentul procesual al continuării urmăririi penale *in personam*.

Pentru considerentele de rigoare, vom începe analiza, evocând textual conținutul celor două alineate ale art. 305, alin. (1) și alin. (3). Astfel, potrivit art. 305 alin. (1) din NCPP „Când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege și nu există vreunul dintre cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale prevăzute la art. 16 alin. (1), organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la faptă.”

În alin. (3) al art. 305 din NCPP, se prevede că atunci când din datele și probele existente în cauză rezultă indicii rezonabile că o anumită persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală, procurorul dispune ca urmărirea penală să se efectueze în continuare față de aceasta, care dobândește calitatea de suspect.

Așadar, în cazul primului alineat al art. 305 din NCPP, pentru începerea urmăririi penale *in rem*, în dosarul cauzei există doar actul de sesizare (plângere, denunț, sesizare din oficiu), iar din conținutul acestora se constată că nu există niciunul din cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale prev. de art. 16 alin. (1).

În cazul alin. (3) al art. 305, textul prevede expres că pentru ca procurorul să dispună ca urmărirea penală să se efectueze în continuare *in personam*, trebuie să existe date și probe că această persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală *in rem*.

Prin urmare, textul alin. (3) al art. 305 din NCPP condiționează începerea urmăririi penale *in personam* **de realizarea unei activități procesuale de căutare și strângere de probe pentru a se stabili dacă persoana indicată în sesizare ori în legătură cu care organul de urmărire penală adună probe este autorul faptei.**

Or, în această etapă, respectiva persoană privitor la care se caută, se strâng probe și se efectuează acte și măsuri procesuale nu are o calitate procesuală reglementată de cod, în temeiul căreia, ea să-și exercite drepturile prevăzute de art. 78 rap. la art. 83 din NCPP (dreptul de a-și angaja un apărător care să asiste la efectuare actelor de urmărire penală, dreptul de a cere probe sau de a solicita invalidarea probelor strânse etc.).

Așa cum se cunoaște din practică, este posibil ca în acest interval dintre momentul începerii urmăririi penale *in rem* și momentul continuării urmăririi penale *in personam* să fie adunate unele din cele mai importante probe în acuzare a viitorului suspect, iar acesta să nu se poată apăra pentru a dovedi lipsa de temeinicie a acestora ori obținerea nelegală a probelor și fără ca acesta să poată invoca nelegalitatea actelor de urmărire penală, cu șansa de a-l obliga pe procuror să verifice neregularitățile actelor și probelor efectuate în acest interval și de a obține o soluție de clasare înainte de a i se atribui calitatea de suspect.

Aceste neajunsuri ale reglementării din Noul Cod de procedură penală prezintă o realitate procesuală recunoscută în doctrina de specialitate^[1].

Având în vedere efectele grave ale acestei reglementări defectuoase asupra drepturilor persoanelor fizice și juridice, aflate, practic, întotdeauna în asemenea situații, propunem *de lege ferenda* completarea textului art. 305 din NCPP cu un alineat suplimentar, după alin. (4), cu următorul conținut: „În cazul în care între momentul începerii urmăririi penale *in rem* și momentul continuării urmăririi penale *in personam*, s-au efectuat acte, s-au dispus măsuri ori s-au strâns probe pe care suspectul le contestă, organul de urmărire penală este obligat să procedeze la refacerea acestora cu respectarea drepturilor prev. de art 78 rap. la art. 83 din NCPP”.

În opinia noastră, completarea textului art. 305 cu acest alineat se impune pentru respectarea standardelor prev. de art. 6 din Convenția Europeană care

consacră dreptul la un proces echitabil și pentru unitate de reglementare în sensul unui acord al textului cu textul art. 374 alin. (7) din NCPP, care consacră principiul, că ceea ce se contestă în procesul penal se verifică prin refacere și readministrare.

În același sens, într-o situație în care s-au efectuat probe după începerea urmăririi penale, dar înainte de aducerea la cunoștință a calității de învinuit, s-a pronunțat și ÎCCJ, Completul de 5 judecători, sancționând refuzul de a se verifica apărările prin readministrarea probelor contestate.^[2]

^[1] N. Volonciu, Noul Cod de procedură penală comentat, Ed. Hamangiu, 2014, p. 766.

^[2] ICCJ, Dec. pen. nr. 242/03.12.2012, www.juridice.ro.